

Domače Branje

Slavko Grum

Dogodek v Mestu Gogi

1) Napiši strnjeno obnovo po dejanjih

V prvem dejanju so nam razkrite srhljive in čudaške osebnosti prebivalcev Goge. Med prvimi sta to Tarbula in Afra, ki sedita na balkonu in opravljata. Razburjene so zaradi Hane, ki se je nepričakovano vrnila v mesto, saj že dolgo časa čakata da se bo v tem pasivnem, dolgočasnem in ponavljivem mestu, končno nekaj zgodilo. Povprašujeta vse, ki gredo mimo njunega balkona, v upanju, da izvesta še kaj več. Vendar so ti mimoidoči skrajno čudaški in zmedeni. Le malo kar povedo je v bistvu konstruktivno, še posebej zanimiv, smešen in nasploh grotesken je nastop Naddavkarja, ki je pravzaprav že mrtev, le da je on to pozabil in je vseeno šel na svoj vsakdanji sprehod, kot je to počel ko je bil še živ. Šele iz pogovora med Terezo in Hano izvemo malo več o samem dogajanju. Hana se je vrnila v Gogo zaradi seksualne travme, katero je prestala kot otrok (bila je posiljena), saj želi to breme premagati, ker verjame, da je spolnost lepa kljub slabi izkušnji iz mladosti. Ko Tereza odide, pride k Hani Prelih (hlapec, ki jo je posiljeval) in se ji želi ponovno približati, a Hana se mu upre in pokliče Terezo na pomoč. Sledi še nastop ubogega grbavca, ki si želi postati igralec in vadi prizore iz Ibsenove drame Strahovi. Izvemo še, da so v mestu še umetniki, eden izmed katerih (Klikot) resnično ljubi Hano in ji piše pisma.

Drugo dejanje pa se v celoti vrti okoli domnevnega dogodka v mestu., saj je na začetku dejanja Prelih ponovno poizkusil svojo srečo s Hano, a tokrat se mu Hana popolnoma upre in ga udari s svečnikom po glavi. Misleč, da ga je ubil poprosi Klikota, da se ji pomaga znebiti trupla. V resnici pa Hana Preliha samo omami, vendar jo je udarec odrešil. To je tisti dogodek na katerega so vsi čakali, a ni javen, temveč intimen, tako da drugi ne vedo zanj. A kljub temu, vsi sredi noči begajo naokoli in ugotavljajo kaj se je zgodilo. Tudi izmišljujejo si stvari (da gori na Bregu in podobno). Toda zgodilo se ni nič, dogodka ni bilo, ga ni in ga ne bo. Gre za sliko zdolgočasenega, samega vase zastrtega prostora, v katerem so glavne osebe ne le groteskne, ampak že celo patološke. Na koncu je očiščena je Hana, ki se notranje osvobodi in odpravi iz mesta.

2) Označi prostor, dogajalni čas in vzdušje v drami.

Že sam prostor je sam po sebi grotesken, saj se dogajanje odvija v treh hišah, ki predstavljajo mesto. Hiše so simbolično tudi razdeljene. Dogajanje se odvija analitično in vse se zgodi v enem dnevu, oziroma noči. Vzdušje je precej groteskno in celo patološko na trenutke (Gapit in njegova lutka). Na trenutke tudi smešno a na sploh vlada v mestu temačna zmeda.

3) V prostore vpišite imena prebivalcev. Ali ima takšna razporeditev tudi simboličen pomen?

Hana

Pisar Klikot
Tarbula in Afra

Teobald
Starka Elza
Gapit

Takšna razporeditev ima simboličen pomen, saj so ljudje, ki so na vrhu najbližje odrešenju ali očiščenju. So najbolj iskreni in niso hinavski. Hani to celo uspe, medtem, ko Klikot in Teobald sicer ostaneta v začaranem krogu, a ste poleg Hane najbolj pozitivna lika in v bralcu vzbujata sočutje. Tarbula, Afra in Starka so med seboj povezane in so vse tri nekako krive za svoje položaje, medtem ko je Gapit bolan in obseden s svojo lutko, je najbolj oddaljen od odrešitve in brez možnosti pobega.

4) Zakaj je prostor tako oblikovan, da gledalec vidi v notranjost?

To je narejeno zaradi simbolične slojevitosti in tudi ker tako oblikovan prostor nudi vpogled v posamezno dogajanje znotraj vsake sobe, skupaj pa tvorijo celoto – mesto Goga.

5) Kako je naslov povezan z dogajanjem? Kako razumeš konec drame?

Vsi v mestu si želijo, da bi se nekaj zgodilo, kar bi razblinilo vsakdanjost in z dolgočasnost, torej vsi pričakujejo nek dogodek, iz tega sledi naslov Dogodek v mestu Gogi. Ironično pa je ta dogodek intimen in ostane neopazen za množice, zato tega dogodka pravzaprav nikoli ni.

Konec se mi zdi precej grotesken, saj dobimo občutek da se vse ponavlja in se v bistvu nikoli ne konča. Začaran krog se vrti v nedogled.

6) Označi Hano! Kaj so njene vrednote, zakaj se vrne in kako razumeš njen odhod? Ovrednoti tudi ali je njeno trpljenje psihološko in literarno prepričljivo!

Hano bi lahko označili še za najbolj človeško izmed vseh prebivalcev Goge. S tem mislim, da nima nikakršnih nenormalnih hib ali česar koli, kar bi delovalo groteskno. Izjema je seveda njena grozovita izkušnja iz mladosti, za katero pa ni sama kriva, tako da ji tega ne moremo očitati kot napako. Hana ceni očeta in se mu želi prikazati v najboljši možni luči in ob prebiranju dobimo občutek, da je to tudi njena glavna vrednota. Seveda pa se želi tudi razbremeniti težkega bremena, saj verjame, da je spolnost lepa, kljub slabi izkušnji.

V mladosti je bila Hana spolno zlorabljen in to je tudi njen glavni povod, da odide iz mesta, saj želi pobegniti pred grozovitostjo tega dolgočasnega mesta. Njeno vrnitev, pa sem razumel kot dokončno soočenje s to otroško zaznamovanostjo, saj ji po vsej verjetnosti nobena oddaljenost ali noben beg ni pomagal, da bi ubežala spominom. Njeno trpljenje je psihološko popolnoma prepričljivo in posledično tudi njeno ravnanje. Sicer si težko predstavljam kaj je Hana doživljala in kaj je čutila, a se mi zdi njeno ravnanje popolnoma logično in prepričljivo. A z literarnega vidika, pa je njeno trpljenje malce površno dodelano, saj se mi zdi, da rahel upor in dvom, ki ga je moč čutiti, ko Hana komunicira s Prelihom, deluje bolj groteskno kot da bi vzbujal sočutje. Ampak to je seveda zgolj moje razmišljanje.

7) Označi Preliha! Ali je v resnici tak kot ga vidi Hana?

Zahrbtn, preračunljiv, izkoriščevalski in osladno prijazen. Tako bi lahko na kratko opisali Preliha, ki se šele v odnosu s Hano pokaže v pravi luči. Drugače je navaden hlapec, ki ubogljivo izpolnjuje zadane ukaze, a kadar je sam s Hano, pa se prelevi v nenasitnega in izkoriščevalskega pohotneža, ki želi samo potešiti svoje nagonsko primitivne spolne potrebe.

Hana vidi Preliha kot močnega, groznega in skoraj demonskega. Iz tega izvira tudi njen strah, a Prelih v resnici ni tak.

8) V Gogi živijo tudi umetniki (Klikot, Teobald, slikar). Kaj pomenita umetnost in umetnik v Gogi?

Umetniki v mestu so tisti, ki vzdržujejo to stanje mirovanja, oziroma nedejavnosti. Življenje teh umetnikov je najbolj predvidljivo in ponavljajoče se, zato bi lahko rekli da so gonilna sila pasivnosti (če se smem malce poigrati z besedami). Umetnost pa za vse naštete umetnike pomeni način življenja in jim predstavlja nedosegljiv cilj. Klikot piše ljubezenska pisma, Teobald neprestano vadi prizore iz Strahov, oba v upanju da bosta nekoč uspela, saj umetnost v mestu ni cenjena.

9) Katere so skupne lastnosti Gogovcev? V kakšnem svetu živijo, po čem hrepenijo? Katera izmed stranskih oseb se ti zdi najzanimivejša?

Vsi Gogovci so groteskni, vsak po svoje in vsi živijo v prepričanju, da se bo nekaj zgodilo. Gogovci (z izjemo Hane) so pasivni in vsi imajo svoje travme, ki jim onemogočajo da bi zaživel polno življenje. Hkrati pa jim ta dogodek po katerem vsi hrepenijo, omogoča da pozabijo na svoje hibe in se pač prepustijo slepemu ugibanju. Še najbolj zanimiva izmed stranskih oseb se mi je zdel Teobald, predvsem zato, ker za svojo hibo ni bil prav nič krivi a je vseeno moral trpeti v neizbežnosti. Mogoče mi je bil všeč tudi zato, ker je, ali pa si vsaj želi postati, igralec in ne glede na svoje pomanjkljivosti vseeno vztrajno vadi prizore iz Strahov.

10) Kaj simbolizirajo hibi (šepavost, grbavost) v njihovem življenju?

Te hibe simbolizirajo zunanji odraz njihove deformirane notranjosti oziroma duševnosti. Hibe lahko razumemo kot pomanjkljivosti, ki so vidne navzven, predstavljajo pa nič drugega kot primanjkljaj duševnosti.

11) Kaj je ideja drame in kako jo razumeš?

Ideja je izražena neposredno skozi dogajalni prostor, ki predstavlja sleherni kraj v Sloveniji in nasploh na svetu. Ljudje iščemo smisel, notranji mir. Če tega ne moremo najti začnemo bežati neubežljivemu. Meni se zdi ideja čisto logična in kakor žalostno se to sliši, resnična. Ljudje so že po naravi siljeni v iskanje smisla, nekakšnih višjih resnic, kar naj bi dosegli skozi učenje in na koncu našli notranji mir. A vse prevečkrat se zgodi, da zaidemo v dvom in najdemo nesmisel in absurd, kjer je še pred kratkim bilo vse jasno in neoporečno. Zdi se, da nas ravno pohlep po znanju in razumevanju pahne še v večji dvom. Več kot vemo in razumemo, bolj smo oddaljeni od popolnega razumevanja – notranjega miru. Srečen je tisti, ki je neveden!